
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1945

Α'

Το 1945 είναι το έτος της έντάσεως εις το μέγιστον σημείον της πολεμικής προσπάθειας των συμμάχων. Είς το τέλος των πολεμικών επιχειρήσεων, ή κατάστασις παρουσιάζετο ως εξής από οικονομικής απόψεως :

1) Είς τὰ νικήσαντα κράτη :

α) πλήρης ανάπτυξις όλων των συντελεστών της παραγωγής με αντικειμενικόν σκοπόν την επιτάχυνσιν του νικηφόρου τερματισμού του πολέμου.

β) περιορισμός εις το ελάχιστον δυνατόν ὄριον της ικανοποιήσεως πάσης μὴ ἀπαραιτήτου καὶ ἀπολύτως ζωτικής ἀνάγκης τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ.

γ) ὑγιὲς νομισματικὴ καὶ δημοσιονομικὴ κατάστασις.

δ) σημαντικαὶ καταστροφαὶ ἐκτὸς τῶν Ἡ. Π. Α.

2) Είς τὰ ἀπελευθερωθέντα κράτη :

α) σημαντικαὶ καταστροφαὶ συνεπεία τῶν πολεμικῶν επιχειρήσεων καὶ συνεπεία τῆς ἐκ μέρους τοῦ ἐχθροῦ ἐκμεταλλεύσεώς των.

β) δυσμενεῖς συνέπειαι ἐξ ὑποσιτισμοῦ καὶ κακομεταχειρίσεως τῶν ἐργαζομένων, ὧν ἡ ἀπόδοσις ἐμειώθη πολὺ, λειτουργία τῆς οἰκονομικῆς καὶ κρατικῆς μηχανῆς ἐλαττωματικὴ.

γ) καταβαρυνθεμένη νομισματικὴ καὶ δημοσιονομικὴ κατάσταση (ἐκτὸς Δανίας καὶ Νορβηγίας),

3) Είς τὰ ἡττηθέντα κράτη (ἐκτὸς Φιλλανδίας καὶ Βουλγαρίας):

α) πλήρης διάλυσις τῆς κρατικῆς καὶ τῆς οἰκονομικῆς τῶν μηχανῆς.

β) σημαντικὴ καταστροφή τῶν ἐγκαταστάσεων παραγωγῆς καὶ μεταφορᾶς

γ) χαώδης νομισματικὴ καὶ δημοσιονομικὴ κατάσταση.

δ) κατοχὴ ἐκ μέρους ἐχθρικοῦ πρὸς αὐτὰ στρατοῦ.

ε) ἀνυπαρξία ἀξίων λόγου ἀποθεμάτων πρὸς ἀντιμετώπισιν καὶ τῶν πλέον ἐπειγουσῶν ἀναγκῶν.

Θὰ ἐξετάσωμεν ἤδη πῶς τίθενται τὰ μεταπολεμικὰ οἰκονομικὰ προβλήματα, ποῖα τὰ κωλύματα τῆς ικανοποιητικῆς αὐτῶν ἐπιλίσσεως καὶ ποῖα τὰ μέχρι τοῦδε ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα.

B'

Τὰ κυριώτερα μεταπολεμικά οίκονομικά προβλήματα παντός κράτους τὸ ὁποῖον ἐνεπλάκη εἰς πόλεμον εἶναι :

1) ἡ ρύθμισις τῆς τύχης τῆς οίκονομικῆς πολιτικῆς τῆς πολεμικῆς περιόδου.

2) ἡ ἐξεύρεσις ἐπωφελοῦς χρησιμοποίησεως τῶν ἀποστρατευομένων ἀνδρῶν.

3) ἡ ἐπαναφορὰ τῶν ἐγκαταστάσεων παραγωγῆς καὶ μεταφορᾶς εἰς τὴν ἐκάστοτε ἐνδεικνυομένην κατάστασιν.

4) ἡ συμπλήρωσις τῶν εἰς οἰκοδομὰς ἐμφανιζομένων ἐλλείψεων.

5) ἡ ἀναπλήρωσις τῶν ἀποθεμάτων.

6) ἡ νομισματικὴ ἐξυγίανσις.

7) ἡ ρύθμισις τοῦ καθεστῶτος τῶν μετὰ τῆς ἀλλοδαπῆς οίκονομικῶν σχέσεων κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἀνωτέρω ἐπιδιώξεων.

Ἐξεταστέον ἤδη κατὰ πόσον καὶ πῶς τὰ προβλήματα αὐτὰ ἐμφανίζονται μετὰ τὸ τέλος τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου.

1. Ἡ ρύθμισις τῆς τύχης τῆς οίκονομικῆς πολιτικῆς τῆς πολεμικῆς περιόδου τίθεται μόνον εἰς ἐκεῖνα ἐκ τῶν νικησάντων κρατῶν τὰ ὁποῖα δὲν ὑπεδουλώθησαν ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν καὶ εἰς τὰ οὐδέτερα κράτη. Πράγματι τὰ ἄλλα νικήσαντα κράτη δὲν εἶχαν συνεπείᾳ τῆς ὑποδουλώσεως τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἐφαρμογῆς ἰδίᾳς οίκονομικῆς πολιτικῆς προσηρμοσμένης πρὸς τὰς πολεμικὰς τῶν ἀνάγκας, ἀλλὰ μόνον νὰ ὑποστοῦν τὴν προσπάθειαν ἐκμεταλλεύσεώς τῶν ἐκ μέρους τοῦ κατακτητοῦ. Εἰς ὅσας χώρας δὲν κατῴρθωσεν αὐτὸς νὰ συστήσῃ ἐντοπίᾳ κυβερνήσεις τύπου Κουῖσλιγκ ἢ κατάργησις τῶν μέτρων τούτων ἦτο εὐχερεστέρα καὶ ἡ ἀνοικοδόμησις ἐπὶ νέων βάσεων συμφώνως πρὸς τὰς νέας συνθήκας εὐχερῆς σχετικῶς ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἀτυχέστερα κράτη, ὅπου ἐδημιουργήθησαν τοιαῦται ψευδοκυβερνήσεις.

2. Ἡ ἐξεύρεσις ἐπωφελοῦς χρησιμοποίησεως διὰ τοὺς ἀποστρατευομένους ἀνδρας δὲν προσέκρουσε εἰσέτι οὐδαμοῦ εἰς ἀξίας λόγου δυσχερείας, διότι οὐδαμοῦ εἰσέτι ἡ ἀποστράτευσις ἐπροχώρησε παρὰ πολὺ, καὶ διότι ὑπάρχουν ἀκόμη τόσαι ἀνάγκαι, εἴτε τρέχουσαι εἴτε πρὸς κάλυψιν ἐλλείψεων τῶν πολεμικῶν ἐτῶν εἴτε πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν πολεμικῶν ζημιῶν, ὥστε ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἔλλειψις ἐργατῶν καὶ ἐργαζομένων ἐν γένει. Εἰς τὴν ἔλλειψιν αὐτὴν συντελεῖ ἐπίσης ἡ μὴ ὀλοκληρωθεῖσα εἰσέτι παλιννόστησις τῶν αἰχμαλώτων—πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν—τῶν ὁμήρων καὶ τῶν ἐκτοπισθέντων, ἡ ὁποία δὲν συνετελέσθη εἰσέτι ἐλλείψει μεταφορικῶν μέσων, ὡς καὶ αἱ συχναὶ ἀπεργίαι. Δὲν πρέπει νὰ παροραθῇ σχετικῶς καὶ ἡ ἀπροθυμία πρὸς ἐντατικὴν ἐργασίαν ὡς φυσιολογικὴ ἀντίδρασις μετὰ μεγάλους κόπους καὶ ἐξαιρετικὴν προσπάθειαν.

Προκειμένου περί τῶν ἡττηθέντων καὶ ἤδη στρατιωτικῶς κατεχομένων κρατῶν πρέπει νὰ προστεθῇ ὅτι οἱ αἰχμάλωτοί των δὲν ἀπηλευθερώθησαν εἰσέτι, ὅτι ἡ στρατιωτικὴ κατοχὴ καὶ δὴ κατὰ ζώνας παραλύει ὅσον τὸ δυνατόν πληρέστερον τὴν οἰκονομικὴν μηχανὴν καὶ ὅτι ἐκεῖ εἰς τὰς ζημίας ἐκ τοῦ πολέμου προστίθενται αἱ ὀδυνηραὶ συνέπειαι τῶν δαπανῶν κατοχῆς καὶ τῶν ἐπανορθώσεων εἰς εἶδος καὶ εἰς χρήμα.

3. Διὰ τοὺς ὑπ' ἀριθμὸν 2 ἐκτεθέντας λόγους ἰσχύοντας κατ' ἀναλογίαν ἢ ἐπαναφορὰ τῶν ἐγκαταστάσεων παραγωγῆς καὶ μεταφορᾶς εἰς τὴν ἐκάστοτε ἐνδεικνυομένην κατάστασιν ἀποκλείεται τελείως πρὸς τὸ παρὸν εἰς τὰ ἡττηθέντα κράτη, τὰ ὅποια ἀγνοοῦν τὰς ἀποφάσεις τῶν νικητῶν των περὶ τῆς οἰκονομικῆς καὶ περὶ τῆς ἐδαφικῆς των διαμορφώσεως καὶ περὶ τῶν περιορισμῶν ποὺ θὰ ἐπιβληθοῦν εἰς τὰ κυριαρχικά των δικαιώματα, ἰδίᾳ ὡς πρὸς τὴν ἐξάσκησιν τῆς μελλοντικῆς των ἐξωτερικῆς ἐμπορικῆς πολιτικῆς. Τὰ ἄλλα κράτη δύνανται νὰ προχωρήσουν, ἀλλὰ πρέπει προηγουμένως νὰ καθορίσουν τὴν σειρὰν καὶ τὴν ἀκολουθητέαν ὁδόν, τὰς ὁποίας θὰ ἐπηρεάσουν αἱ δυνατότητες εἰσαγωγῆς ἀπὸ ἀπόψεως ἰκανότητος διακανονισμοῦ καὶ ἰκανότητος μεταφορᾶς, ὁ ρυθμὸς τῆς ἀποστρατεύσεως καὶ ὁ καθορισμὸς τῆς ἐξωτερικῆς ἐμπορικῆς πολιτικῆς των, διὰ τὴν ὁποίαν ἀποφασιστικὴν ἐπιρροὴν θὰ ἐξασκήσουν αἱ ἀποφάσεις τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

4. Ἡ συμπλήρωσις τῶν εἰς οἰκοδομὰς ἐλλείψεων προσκρούει, ἰδίᾳ εἰς τὰ ἡττημένα κράτη, εἰς τὴν ἔλλειψιν ὑλικῶν, ἐργατικῶν χειρῶν καὶ μέσων μεταφορᾶς καὶ ἐπὶ πλεον εἰς τὴν ἀνάγκην καθορισμοῦ τῆς συνεισφορᾶς τῆς ὁλότητος ἐκ τοῦ προϊόντος εἰδικῆς φορολογίας ἢ ἐκ τῶν γενικῶν ἐσόδων ὑπὲρ τῶν ζημιωθέντων ἐκ πολεμικῶν γεγονότων. Πάντως δὲν φαίνεται ὅτι θὰ ἰκανοποιηθῇ ἐκ τῶν πρώτων, διότι αἱ ἐκτεταμέναι καταστροφαὶ παρέχουν μίαν μοναδικὴν εὐκαιρίαν ἀνοικοδομήσεως συμφώνως πρὸς τὰς ἀξιώσεις τῆς συγχρόνου πολεοδομικῆς καὶ τῆς ἐξασφαλίσεως εὐθηνῆς καὶ ὑγιοῦς στέγης δι' ὅλους.

5. Ἡ ἀναπλήρωσις τῶν ἀποθεμάτων παρακωλύεται διὰ τοὺς ὑπ' ἀριθμοὺς 3 ἐκτεθέντας λόγους πρὸς τὸ παρόν. Ἄλλως τε προϋποτίθεται ὅτι ὁ σχηματισμὸς ἀποθεμάτων ἀποκλείεται πρὸ τῆς πλήρους ἀνορθώσεως τῶν ἐγκαταστάσεων παραγωγῆς καὶ μεταφορᾶς.

6. Χάρις εἰς τὴν ἀκολουθηθεῖσαν ὀρθὴν νομισματικὴν καὶ δημοσιονομικὴν πολιτικὴν ἢ Βρεταννικὴ Αὐτοκρατορία, αἱ Ἑνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς, ἡ Σουηδία καὶ ἡ Ἑλβετία κατώρθωσαν νὰ ἐξέλθουν ἀπὸ τὸν πόλεμον ὑγιεῖς ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἀπόψεως, ἐφ' ὅσον ἐπέτυχον ἀφ' ἐνὸς τὴν διατήρησιν σχεδὸν ἀμειώτου τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἀξίας τοῦ νομίσματός των, ἀφ' ἑτέρου τὴν λίαν περιορισμένην προσφυγὴν εἰς πληθωρισμὸν ὡς καὶ τὴν μείωσιν τῆς διαθέσιμου ἀγοραστικῆς δυνάμεως τῶν καθ' ἕκαστον ὑποκειμένων τοῦ οἰκονομικοῦ βίου κατόπιν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν βαρυτάτων φορολογικῶν των ὑποχρεώσεων ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἐκάστοτε ἀναγκαιούντων ἀγαθῶν. Διὰ τὰ κράτη αὐτὰ ἀπομένει νὰ

κρίνουν κατά πόσον καὶ πῶς θὰ μειώσουν τοὺς φόρους εἰς τρόπον ὥστε νὰ αὐξηθῇ ἡ ἀγοραστικὴ δύναμις τῶν ὑπηκόων των ἀναλόγως πρὸς τὴν αὕξησιν τῶν διαθεσίμων ἀγαθῶν, ἐκτὸς ἂν αὐτὰ ἀναλάβουν τὰ ἴδια τὴν συγκέντρωσιν τῶν κεφαλαίων, ὧν ἡ ἐπένδυσις θὰ εἶναι ἀπαραίτητος πρὸς διατήρησιν καὶ πρὸς ἐπαύξησιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ἐν τῇ ἐφαρμογῇ σοσιαλιστικῶν προγραμμάτων.

Εἰς τὰ ἄλλα νικήσαντα κράτη ἡ νομισματικὴ καὶ δημοσιονομικὴ ἐξυγίανσις θὰ πραγματοποιηθῇ μόνον βαθμιαίως καὶ παραλλήλως πρὸς τὴν γενικὴν των ἀνόρθωσιν. Αὕτῃ βεβαίως προϋποθέτει κάποιαν προσωρινὴν σταθεροποίησιν ἔστω καὶ ἐντὸς εὐρυτάτων ὁρίων καὶ τὴν βραδύτερον νομιμωτέραν διαρρύθμισιν τῆς καταστάσεως. Ἐκεῖ ὅπου συνεπεία τῆς ἐχθρικῆς ἐκμεταλλεύσεως ὁ πληθωρισμὸς ἐξεμηδένισε τελείως τὸ νόμισμα, ὡς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὴν Κί- ναν ἐχρειάσθησαν ριζικώτερα μέτρα.

Ἀντιθέτως εἰς τὰ κατεχόμενα ἐχθρικά κράτη οὐδὲν δύναται νὰ συντελεσθῇ πρὸς νομισματικὴν καὶ δημοσιονομικὴν ἐξυγίανσιν, πρὶν ἢ τερματισθῇ ἡ τοῦλάχιστον ἀναληφθῇ ὑπὸ μιᾶς καὶ μόνης Δυνά- μεως ἡ κατοχὴ των, ἀποκατασταθῇ ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ ἡ οἰ- κονομικὴ καὶ ἡ διοικητικὴ των μηχανὴ καὶ καθορισθοῦν αἱ ὀφειλόμε- ναι ἀπὸ αὐτὰ πολεμικαὶ ἀποζημιώσεις. Μόνῃ ἡ Φιλλανδία μεταξὺ τῶν ἡττηθέντων κρατῶν εὐρίσκεται εἰς ἀσυγκρίτως καλυτέραν μοί- ραν καὶ ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἀπόψεως, καὶ δὲν ἀπέχει σχετικῶς ἀπὸ τὰ νικήσαντα κράτη τῆς ἀμέσως προηγουμένης κατηγορίας.

7. Ὁ καθορισμὸς τοῦ καθεστῶτος τῶν μετὰ τῆς ἀλλοδαπῆς οἰ- κονομικῶν σχέσεων κατὰ τρόπον εὐνοοῦντα τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἀνωτέρω ἐξαρτᾶται εἰς σημαντικὴν κλίμακα ἀπὸ τὰς ἀποφά- σεις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς προκειμένου περὶ τῶν Συμμάχων καὶ περὶ τῶν οὐδετέρων κρατῶν, ἐνῶ τὰ κατειλημμένα ἐχ- θρικά κράτη οὐδὲν δύναται νὰ ἀποφασίσουν σχετικῶς. Ἄν αἱ Ἡνω- μέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς ἀποφασίσουν νὰ ἐφαρμόσουν πολι- τικὴν σχετικῆς τοῦλάχιστον ἐλευθερίας τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν σχέσεων εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ πολιτικὴ αὕτῃ θὰ ἐφαρμοσθῇ ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον ἐκτὸς ἴσως τῆς Ἑνώσεως τῶν Σοβιετικῶν Σοσιαλιστι- κῶν Δημοκρατιῶν καὶ τῶν δορυφόρων της, ἐνῶ ἄλλως ἀγόμεθα εἰς πολιτικὴν περιορισμοῦ εἰς τὸ ἐλάχιστον τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν σχέσεων καὶ εἰς σημαντικὴν ἐπιβράδυνσιν τῆς ἀνορθώσεως τῶν πο- λεμικῶν ζημιῶν. Εἶναι φυσικὸν ὅτι τότε θὰ δημιουργηθοῦν μεγάλαι οἰκονομικαὶ μονάδες, πυρὴν τῆς μιᾶς τῶν ὁποίων θὰ εἶναι ἀσφαλῶς ἡ Βρετανικὴ Αὐτοκρατορία.

Γ'.

Εἰς τὴν λύσιν τῶν κατὰ τὰ ἀνωτέρω μεταπολεμικῶν οἰκονο- μικῶν προβλημάτων τῶν καθ' ἕκαστον κρατῶν εὐχεραينوμένων ση- μαντικῶς ἐκ τῆς μακρᾶς διαρκείας τοῦ πολέμου, ἐκ τῆς καθολικότη- τος αὐτοῦ, ἐκ τῶν μεγίστων ζημιῶν ἃς προεκάλεσε καὶ ἐκ τῆς μῆ

ὑπογραφῆς εἰσέτι τῶν συνθηκῶν εἰρήνης ἢ τοῦλάχιστον τοῦ καθορισμοῦ τῶν ἐδαφικῶν συνόρων ἰδίᾳ εἰς τὴν Εὐρώπην ἀντιτίθενται καὶ ἄλλοι συντελεσταί, τοὺς ὁποίους θὰ ἀπαριθμήσωμεν ἀμέσως κατωτέρω.

α) Ἡ ἀσαφὴς διεθνὴς πολιτικὴ κατάστασις συνεπείᾳ τῶν διαφωνιῶν τῶν τριῶν μεγάλων νικητριῶν δυνάμεων ὡς πρὸς τὴν ἐνδεδειγμένην λύσιν τῶν διὰ τῆς συνθηκολογήσεως τῆς Γερμανίας, τῆς Ἰαπωνίας καὶ τῶν δορυφόρων τῶν δημιουργηθέντων προβλημάτων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀσφαλῶς τὸ δυσχερέστερον εἶναι τὸ τῆς τύχης τῆς Γερμανίας ὅχι μόνον ἀπὸ ἀπόψεως συνόρων ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως τῆς οἰκονομικῆς τῆς διαρθρώσεως καὶ τῆς διατηρήσεως τῆς βιομηχανίας τῆς.

β) Ἡ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ εἰς Μεγάλην Βρεττανίαν ἐπελθοῦσα κυβερνητικὴ μεταβολὴ ὡς καὶ αἱ συχναὶ κυβερνητικαὶ μεταβολαὶ ἰδίᾳ εἰς τὰ ἀπελευθερωθέντα κράτη καὶ ἡ διαφωνία διὰ τὸ περιεχόμενον ὠρισμένων ἐννοιῶν, ὡς π. χ. δημοκρατία, ἐλευθερία κ.ο.μ.

γ) Αἱ μετατοπίσεις συνόρων εἰς βάρος τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Οὐγγαρίας καὶ αἱ ἀναγκαστικαὶ μετακινήσεις πολυαρίθμων πληθυσμῶν ἐγκαταλείπόντων τὸ πᾶν, τῶν ὁποίων ἡ περίθαλψις δημιουργεῖ σημαντικὰ προβλήματα ἢ μᾶλλον περιπλέκει τὰ ὑπάρχοντα.

δ) Ἡ ἀβεβαιότης διαφόρων εὐρωπαϊκῶν συνόρων καὶ ἡ ἀβεβαιότης διὰ τὴν μελλοντικὴν τύχην, διαφόρων εὐρωπαϊκῶν ἀποικιῶν εἰς τὴν Ἄπω Ἀνατολήν, ἰδίᾳ ἀπὸ ἀπόψεως παγκοσμίου οἰκονομίας σημασίαν ἔχει ἡ τύχη τῶν Ὀλλανδικῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, δυσχεραίνει τὴν ἱκανοποιητικὴν ἐπίλυσιν τῶν εἰς τὰς διαμφισβητούμενας περιοχὰς δημιουργηθέντων προβλημάτων καὶ τὴν ἐκεῖ παραγωγὴν τροφίμων καὶ πρώτων ὑλῶν, τῶν ὁποίων ἀλλαχοῦ ὑπάρχει μεγάλη ἔλλειψις, ὡς π. χ. ζακχάρεως καὶ καουτσούκ.

ε) Ἡ πλήρης σχεδὸν διακοπὴ τῆς παραγωγῆς εἰς τὰ κατελημμένα κράτη καὶ ἡ ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προπολεμικὴν κατάστασιν σημαντικῶς ἡλαττωμένη ἀπόδοσις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰ ἀπελευθερωθέντα κράτη, ἥτις εὐχερῶς ἐξηγεῖται ἀλλὰ δὲν δικαιολογεῖται, ἂν παρατείνεται ἐπ' ἄοριστον.

στ) Ἡ ἔλλειψις συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς καὶ μεταφορικῶν μέσων συνεπείᾳ τῆς μὴ συμπληρωθείσης ἀποστρατεύσεως καὶ παλιννοστήσεως, τῶν συχνῶν ἀπεργιῶν, τῆς ἀκόμῃ ἀσυνήθως μεγάλης ἀπασχολήσεως τῶν μεταφορικῶν μέσων ὑπὸ τῶν ἀποστρατευομένων ἐνόπλων δυνάμεων, τῆς ἀδυναμίας σχηματισμοῦ ἐπαρκῶν ἀποθεμάτων καυσίμων, πρώτων ὑλῶν, τροφίμων καὶ βιομηχανικῶν ἀγαθῶν δυσχεραίνει τὴν μετατροπὴν τῶν πολεμικῶν βιομηχανιῶν εἰς εἰρηνικὰς, τὴν παραγωγὴν μεγάλου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἱκανοποίησιν τῶν διαφόρων ἀπαιτήσεων καὶ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἀνορθώσεως, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς δυσμενεῖς συνεπείας ἐκ τῶν δυσχερειῶν μεταφορᾶς καὶ ἐπικοινωνίας.

ζ) Τέλος ἡ ἀβεβαιότης περὶ τοῦ μελλοντικοῦ καθεστῶτος τῶν διεθνῶν οἰκονομικῶν σχέσεων καὶ ἡ ἐξ αἰτίας αὐτῆς τροπὴ τῶν δια-

φόρων κρατῶν πρὸς ἄκρατον προστατευτισμὸν καὶ εἰς ἃς περιπτώσεις ἀκόμη δὲν δικαιολογεῖται, περιπλέκει ἔτι μᾶλλον τὴν κατάστασιν καὶ δυσχεραίνει τὴν ἀνόρθωσιν.

Δ'.

Ἀπομένει ἤδη νὰ ἐξετάσωμεν τὰ ἀποτελέσματα τὰ μέχρι τοῦδε ἐπιτευχθέντα εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἀνωτέρω ἀπαριθμηθέντων μεταπολεμικῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων. Ἡ ἀνάλυσις αὐτῶν καὶ ἡ ἐξαγωγή ὀρθῶν συμπερασμάτων δυσχεραίνεται σημαντικῶς ἐκ τῆς ἐλλειπέστατα μόνον ἀρξαμένης δημοσιεύσεως στατιστικῶν στοιχείων κατόπιν τῆς συνεπείᾳ τοῦ πολέμου πλήρους διακοπῆς τῆς.

1. Ἡ τύχη τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς πολεμικῆς περιόδου ὑπὸ τοὺς ὑπὸ τὸ στοιχεῖον Β καθορισθέντας περιορισμοὺς δὲν ἔχει κριθῇ ἀκόμη. Καὶ εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρεττανίαν καὶ εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ἤρχισεν ἡ κατάργησις διαφόρων περιορισμῶν καὶ ἐλέγχων ἐπιβληθέντων κατὰ τὴν πολεμικὴν περίοδον, χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι γενικὴ.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ ἀγγλικοῦ κοινοβουλίου ἐξουσιοδοτήσεις τῆς κυβερνήσεως ὅπως διατηρήσῃ τοὺς κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ἀναγκαιοῦντας περιορισμοὺς καὶ ἐλέγχους ἐπὶ πενταετίαν ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ πολέμου, δηλαδὴ μέχρι τῆς 15 Αὐγούστου 1950. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἐφ' ὅσον τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα δὲν ἐπανεέλθῃ εἰς τὸ προπολεμικὸν ἐπίπεδον, καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἐπανεέλθουν καὶ αἱ ἐγκαταστάσεις παραγωγῆς καὶ μεταφορᾶς εἰς τὴν προπολεμικὴν κατάστασιν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καταργηθοῦν οἱ περιορισμοὶ τῆς καταναλώσεως χωρὶς νὰ προληφθῇ πλήρης ἀνατροπὴ τῆς διαρθρώσεως τῶν τιμῶν. Παραλλήλως ἤρχισεν ἡ κρατικοποίησις εἰς διάφορα Εὐρωπαϊκὰ κράτη καὶ ὡς πρώτη ἐνηργήθη ἡ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀγγλίας.

Ὡριμοὶ πρὸς κρατικοποίησιν θεωροῦνται κυρίως αἱ βαρεῖαι βιομηχαναίαι καὶ αἱ ἐπιχειρήσεις μεταφορῶν.

2. Διὰ τοὺς ὑπὸ στοιχεῖον Β' ἐκτεθέντας λόγους ἡ ἀπασχόλησις τῶν ἀποστρατευομένων ἀνδρῶν δὲν προσκρούει εἰς τὰ μεγάλα νικήσαντο κράτη εἰς ἀξίας λόγου δυσχερείας ἔνεκα ἀφ' ἐνὸς τῶν μεγάλων ἀναγκῶν καὶ ἔνεκα τῆς βαθμιαίας μόνον καὶ βραδείας ἀποστρατεύσεως. Προσωρινὴ ἀνεργία δημιουργεῖται μόνον εἰς διαφόρους κλάδους συνεπείᾳ ἐλλείψεως πρώτων ὑλῶν, καυσίμων καὶ μεταφορικῶν μέσων, ἰδίᾳ ὅταν σημειώνωνται εἰς τὰ πρὸ αὐτῶν στάδια ἀπεργαίαι.

3. Ἡ ἀνόρθωσις τῶν ἐκ τοῦ πολέμου καὶ ἡ μετατροπὴ πολλῶν πολεμικῶν βιομηχανιῶν εἰς εἰρηνικὰς ἐπετέλεσε σημαντικὰς προόδους εἰς τὴν Βρεττανικὴν Αὐτοκρατορίαν, εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ εἰς τὰ παραμείναντα οὐδέτερα κράτη, καὶ εἰς τινὰς περιπτώσεις ἤρχισε μάλιστα πρὸ τοῦ πλήρους τερματισμοῦ τῶν ἐχθροπραξιῶν. Οὕτως ὑπελογίσθη ὅτι εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι δὲν θὰ

σημειωθούν άπεργίαι ή άξία τών διά τόν άμαχον πληθυσμόν προοριζομένων άγαθών μέ τιμές τοῦ 1939 θά άνήρχετο τόν Αὔγουστον τοῦ 1945 εἰς 607 έκατομμύρια δολλαρίων, τόν Σεπτέμβριον τοῦ 1945 εἰς 642, τόν Ιούνιον τοῦ 1946 εἰς 1254 ἔναντι 403 κατά μέσον ὄρον τὸ 1939. Τὸ αὐτὸ δέν εἶναι δυνατόν νά ὑποστηριχθῇ διά τὰ ἄλλα κράτη καί μάλιστα διά τὰ ήττηθέντα. Χαρακτηριστική εἶναι ή παραγωγή γαιανθράκων τοῦ Ρούρ, ήτις ἀπό 11 έκατομμύρια τόννων μηνιαίως προπολεμικῶς κατέπεσε κατά τὸ τρίμηνον Μαΐου—Ιουλίου 1945 εἰς 3. Εἰς τὰ άπελευθερωθέντα κράτη ὁ ρυθμός τῆς άνορθώσεως έξαρτᾶται ἀπό τὰς εἰσαγωγὰς τῆς Οὔνρρα, ήτις μέχρι τῆς 7 Ὀκτωβρίου 1945 απέστειλε 2 έκατομμύρια τόννους παντοειδῶν άγαθών προελεύσεως κυρίως Καναδᾶ καί Ἡ. Π. Α. άξίας 530 έκατομμυρίων δολλαρίων εἰς τήν Ἀλβανίαν, Γιουγκοσλαυίαν, Ἑλλάδα, Ἰταλίαν, Πολωνίαν καί Τσεχοσλοβακίαν έξ ὧν εἰς τήν Ἑλλάδα 1.168.000 τόννους, ἀπό τήν βοήθειαν τών Ἡ. Π. Α. αίτινες διά τῆς Τραπεζῆς εἰσαγωγῶν καί έξαγωγῶν έχορήγησαν πίστωσιν 300 έκατομμυρίων δολλαρίων εἰς τήν Γαλλίαν, 250 εἰς τήν Ἑλλάδα, 250 εἰς τήν Ὀλλανδίαν, 200 εἰς τήν Νορβηγίαν, 20 εἰς τήν Δανίαν κ.ο.κ., ἀπό τήν σουηδικήν βοήθειαν πρὸς τήν Ἑλλάδα, Ὀλλανδίαν Νορβηγίαν καί Φιλλανδίαν έξ 750 ἐν ὧν έκατομμυρίων δολλαρίων καί ἀπό τὰς ἄλλας άμερικανικὰς άποστολὰς ένισχύσεων. Ἐπίσης ὁ Καναδᾶς διέθεσεν 100 έκατομμύρια δολλαρίων διά πιστώσεις πρὸς κράτη ἔξω τῆς Βρεταννικῆς Αὐτοκρατορίας, ἵνα αγοράσουν διαφορά καναδικὰ προϊόντα.

4. Ἡ άναπλήρωσις τών εἰς οἰκοδομὰς ἑλλείψεων οὐδόλως ήρχισεν εἰσέτι εἰς άξίαν λόγου κλίμακα.

5. Ὁ άνασχηματισμός άποθεμάτων δέν ήρχισεν άκόμη ἔξω τών Ἡ. Π. Α. καί τῆς Βρεταννικῆς Αὐτοκρατορίας, ὅπου συνεπληρώθη διά 75 % τών άγαθών τοῦ δασμολογίου, ὧν έπετράπη ή έλευθέρα έξαγωγή (ὄχι ὅμως διά τρόφιμα, καύσιμα, ὑφάσματα καί μεταφορικά μέσα).

6. Ἡ νομισματική καί δημοσιονομική έξυγιάνσις εὕρσκεται εἰς ὁ σημεῖον καθωρίσθη ὑπὸ στοιχεῖον Β καί ὑπ' άριθμόν 6 καί διά τοὺς ἐκεῖ έκτεθειμένους λόγους.

7. Πρὸς τὸ παρὸν οἱ περιορισμοὶ τών μετὰ τῆς ἁλλοδαπῆς οἰκονομικῶν σχέσεων τών διαφόρων κρατῶν ἔξω τῆς άμέσως άνωτέρω σημειωθείσης έξελίξεως οὐδόλως σχεδόν ήλαττώθησαν, οὐδέ εἰς ἄς περιπτώσεις οὐδένα πλέον σκοπὸν έξυπηρετοῦν ἀπὸ κεκτημένην ταχύτητα καί ἀπὸ έπιθυμίαν διατηρήσεως τῆς Ισχύος τῆς γραφειοκρατίας ἐν άναμονῇ τῆς έκδηλώσεως τών προθέσεων τών Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Δ. Ί. ΔΕΛΙΒΑΝΗΣ